

Εφαρμογή μεθόδων περιβαλλοντικής και αποτελεσματικής διακυβέρνησης στα υδραυλικά έργα εθνικού επιπέδου. Το παράδειγμα της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών (ΕΥΔΕ ΚΥΥ) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και το πρόγραμμα «ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ»

Δ. Ο. Παπαγιαννίδης
Πολιτικός Μηχανικός. Διευθυντής Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών / ΕΥΔΕ ΚΥΥ στο Υπουργείο Υποδομών & Μεταφορών.

Λέξεις κλειδιά: περιβάλλον, περιβαλλοντική διακυβέρνηση, υδραυλικά έργα εθνικού επιπέδου, ΕΥΔΕ ΚΥΥ, Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών, δρόμοι του νερού

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών / ΕΥΔΕ ΚΥΥ έχει ως στόχο την υλοποίηση έργων κατασκευής και συντήρησης υδραυλικών υποδομών εθνικού επιπέδου αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η αποδοτικότερη για το δημόσιο συμφέρον περιβαλλοντική διακυβέρνηση μπορεί να επιτευχθεί με τον ορθολογικότερο προγραμματισμό και χρηματοδότηση μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Εθνικό και Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος), της κατασκευής και συντήρησης των δημοσίων υδραυλικών και περιβαλλοντικών έργων εθνικού επιπέδου. Στην παρούσα εργασία αναλύονται οι στόχοι και ο φάκελος των έργων που είναι σήμερα σε φάση υλοποίησης, αναφέρεται το πρόγραμμα υλοποίησης όλων των έργων για τη τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 και 2021-2027 με τον τίτλο «Οι δρόμοι του νερού», καθώς και η εφαρμογή μεθόδων περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πρώτη συστηματική προσπάθεια για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διακυβέρνησης γίνεται με την παρουσίαση της Λευκής Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση στις αρχές 2000. Πολιτικά το ευρωπαϊκό κλίμα ήταν βαρύ μετά το Ιρλανδικό ΟΧΙ αλλά και τη συνειδητοποίηση της απομάκρυνσης των ευρωπαίων πολιτών από ένα δυσνόητο και πολύπλοκο σύστημα που αμφισβητούσαν ότι είναι ικανό να εφαρμόσει τις πολιτικές που επιθυμούν. Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το ζητούμενο ήταν να βρεθεί το σύστημα που θα στόχευε στην εδραίωση ενός βελτιωμένου επιπέδου συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων αρχών, το οποίο θα λειτουργεί και θα είναι προς όφελος όλων των πολιτών της Ένωσης. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος, δεν αρκούσε να αποφασιστεί τι πρέπει να γίνει, έπρεπε πρωτίστως να εδραιωθεί μηχανισμός για το πώς θα γίνουν αυτά που πρέπει να γίνουν, δηλαδή η διακυβέρνηση.

Ενδιαφέρον έχει ο ορισμός για τη διακυβέρνηση: «ως το σύνολο των κανόνων, διαδικασιών και της συμπεριφοράς που επηρεάζουν τον τρόπο άσκησης των εξουσιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και εθνικό επίπεδο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαφάνεια, τη συμμετοχή, τη λογοδοσία, την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή», που αποτελούν και τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης. {¹}

Η διακυβέρνηση (governance) προέρχεται από το ρήμα κυβερνώ (governing) και συγκεκριμένα από το Λατινικό ρήμα “gubernare,” και πρωτοτύπως από την ελληνική λέξη “κυβερνεῖν,” και υπό μια ευρεία έννοια αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο ασκείται η εξουσία με ή χωρίς θεσμοθετημένους κυβερνητικούς θεσμούς. Η διακυβέρνηση δεν μπορεί να είναι σταθερή, καθώς οι ίδιες οι κοινωνικο-οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες από τις οποίες διαμορφώνεται μεταβάλλουν και το περιεχόμενό της. Πρόκειται, δηλαδή, για μια δυναμική έννοια, καθώς συνεχώς εξελίσσεται και εμπλουτίζεται

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή {²}: *“Η αναμόρφωση της διακυβέρνησης αφορά τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί η ΕΕ τις εξουσίες που της έχουν αναθέσει οι πολίτες της. Εξετάζει πώς μπορούν και πρέπει να γίνουν τα πράγματα. Στόχος είναι να διευρυνθεί η διαδικασία λήψεως αποφάσεων ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν περισσότεροι φορείς και να μπορεί να υπάρξει λογοδότηση. Η καλύτερη χρήση των εξουσιών θα προσεγγίσει την ΕΕ στους πολίτες και θα οδηγήσει σε αποτελεσματικότερες πολιτικές. Για να επιτευχθεί αυτό το όραμα, η Ένωση πρέπει να προβεί σε καλύτερο συνδυασμό των διαφόρων μέσων πολιτικής, όπως η νομοθεσία, ο κοινωνικός διάλογος, η διαρθρωτική χρηματοδότηση και τα προγράμματα δράσης, κάτι που αναμένεται ότι θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση της κοινοτικής μεθόδου».*

Δεν πρέπει όμως να διαφεύγει το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, ο όρος χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει την απόσπαση της εξουσίας από την κυβέρνηση, εξού ο όρος «διακυβέρνηση χωρίς κυβέρνηση»{³}. Ο Cleveland (1972), μάλιστα, που ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο διακυβέρνηση υπό αυτήν την έννοια, είπε χαρακτηριστικά για να την διακρίνει από την κυβέρνηση: *«Αυτό που θέλουν οι άνθρωποι είναι λιγότερη κυβέρνηση και περισσότερη διακυβέρνηση».*{⁴}

Η έννοια της διακυβέρνησης τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιείται στην πολιτική επιστήμη και στην οικονομία με τουλάχιστον έξι διαφορετικές σημασίες: {⁵}

- το ελάχιστο κράτος
- την εταιρική διακυβέρνηση
- τη νέα δημόσια διαχείριση/διοίκηση
- τη χρηστή διακυβέρνηση
- τα κοινωνικά-κυβερνητικά συστήματα
- τα αυτο-οργανωμένα δίκτυα

2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Οι λόγοι για τους οποίους η διακυβέρνηση καθίσταται ιδιαίτερως σημαντική έννοια, όταν πρόκειται για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων, θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα ακόλουθα σημεία:

- Πρώτον, στο γεγονός ότι ο τομέας του περιβάλλοντος αποτελεί ένα συμμετοχικό πεδίο, όπως άλλωστε δείχνει και η πληθώρα των μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο χώρο του, καθώς και στο ότι αφορά όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες.

- Δεύτερον, στο γεγονός ότι η ανθρώπινη δραστηριότητα μπορεί να έχει συνέπειες στο περιβάλλον που ενίοτε να οδηγούν στην θλιβερή πραγματικότητα της υποβάθμισης του είτε με πρόθεση, είτε από αμέλεια.
- Τρίτον στην τήρηση της σύγχρονης πλέον νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, που περιέχει διατάξεις, ορισμούς, κανονισμούς για την έκδοση αδειών και μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, διοικητικά πρόστιμα και κυρώσεις. {⁶}

Κατά την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων τίθεται πάντα το θέμα των συγκρούσεων/διενέξεων με την ανάπτυξη. Στον αντικειμενικά πολυδιάστατο αξιολογικό όρο «Ανάπτυξη», στον οποίο κάθε επιστημονική πειθαρχία, αλλά και κάθε ιδεολογία, κοσμοθεωρία, κοινωνική οργάνωση, κοινωνική ομάδα και οι πολίτες ως πρόσωπα, άτομα, παραγωγοί, εργαζόμενοι, επιστήμονες και δημιουργοί δίνουν διαφορετικό νόημα και περιεχόμενο, υπερτιμώντας σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, ή υποτιμώντας αντίστοιχα κάποιες απ' τις διαστάσεις της, αποδόθηκε με τον επιθετικό προσδιορισμό Ολοκληρωμένη η θετικά φορτισμένη έννοια της αρμονικής, ειρηνικής με τη φύση και τον άνθρωπο και συνεργιστικής σχέσης, αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης των θεμελιακών συστατικών της, δηλαδή του "οικονομικού", του "κοινωνικού", του "πολιτικού", του "τεχνικού/τεχνολογικού" και του "πολιτισμικού" ενεργήματος. {⁷}

Το γεγονός του διαφορετικού νοήματος της έννοιας της ανάπτυξης, οδήγησε στην υιοθέτηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο γνωστότερος ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης ανήκει αναμφισβήτητα στην πρωθυπουργό της Νορβηγίας Gro Harlem Brundtland. Ως πρόεδρος της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη η κ. Brundtland παρέδωσε στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, το 1987, την Αναφορά της με τίτλο «Το κοινό μας μέλλον» που είναι γνωστή ως “Brundtland report” στην οποία ορίζεται η βιώσιμη ανάπτυξη *«ως η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες των σύγχρονων γενεών χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των επόμενων γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες»*. Υιοθετήθηκε από την πλειοψηφία των κρατών της γης (Ρίο ντε Τζανέιρο 1992){⁸}, από την οποία προέκυψε η Agenda 21 {⁹}, κείμενο βασισμένο στη συστημική μεθοδολογία, διατυπώθηκαν για πρώτη φορά και επίσημα οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Εκεί η βιώσιμη ανάπτυξη ορίζεται ως *«η ανάπτυξη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη φροντίζοντας τις ανάγκες της παρούσας και των μελλοντικών γενεών»*.

Οι συνθήκες του Maastricht το 1992, του Amsterdam το 1997 και η Διεθνής Συνδιάσκεψη του Johannesburg το 2002, δέκα χρόνια μετά το Ρίο, επιβεβαίωσαν και καθιέρωσαν νομικά την αναγκαιότητα της βιωσιμότητας και ενσωματώθηκαν στο Διεθνές Δίκαιο και το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση ορίζεται ως *«η σύσταση, επιβεβαίωση ή η αλλαγή των θεσμών για την καθοδήγηση και την επίλυση των συγκρούσεων επί των περιβαλλοντικών πόρων»*. {¹⁰}

Ο όρος περιβαλλοντικοί πόροι περιλαμβάνει τόσο τις συμβατικές φυσικές πηγές, όπως των αλιευμάτων και των δασών, όσο και αυτές που ανακαλύφθηκαν πρόσφατα, όπως το στρώμα του όζοντος και τη βιοποικιλότητα. Η δίκαιη διανομή επί των περιβαλλοντικών πόρων είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα, καθώς η οποιαδήποτε άνιση κατανομή τους αποτελεί εστία συγκρούσεων και προστριβών. Ειδικότερα, στην πράξη αποδεικνύεται ότι τα πράγματα είναι ιδιαίτερα περίπλοκα. Πολλοί περιβαλλοντικοί πόροι είναι πολύ-λειτουργικοί και δημιουργούν λειτουργίες των υπηρεσιών του οικοσυστήματος που χρησιμοποιούνται από διαφορετικές ομάδες χρηστών με διαφορετικούς σκοπούς.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η καθοδήγηση και η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων σε μεγάλο βαθμό θέτει ζητήματα διαχείρισης και δικαιοδοσίας επί των περιβαλλοντικών πόρων. Κατά συνέπεια, η περιβαλλοντική διακυβέρνηση αποτελεί ένα πρότυπο πολιτικής, του οποίου σκοπός είναι η επίλυση των περιβαλλοντικών ζητημάτων μέσω του συντονισμού και της συνεργασίας. Η συνεργασία, ο συντονισμός των εμπλεκόμενων μερών και η τελική απόφαση, θα πρέπει να πραγματοποιείται και καθέτως και οριζοντίως.

2.1 Υδάτινη Διακυβέρνηση

Η διακυβέρνηση στον τομέα του ύδατος καθορίζεται από πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και διοικητικά συστήματα που εφαρμόζονται, που άμεσα ή έμμεσα έχουν επιπτώσεις στη χρήση, την ανάπτυξη, τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και την παροχή υπηρεσιών ύδατος σε διαφορετικά επίπεδα της κοινωνίας. Ο τομέας του ύδατος είναι ένα μέρος των ευρύτερων κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών κατευθύνσεων ανάπτυξης και συνεπώς επηρεάζεται από τις αποφάσεις που λαμβάνονται έξω από τον τομέα του ύδατος.

Για παράδειγμα, στο θέμα της διαχείρισης του Φράγματος Σμοκόβου που κατασκεύασε η ΕΥΔΕ ΚΥΥ, υπάρχει σταθερά μια διαμάχη για την επιλογή σε ποιον από τους χρήστες του δικτύου άρδευσης του ΤΟΕΒ Θεσσαλιώτιδας, θα μεταφερθεί το νερό, σε ποια αγροκτήματα, για πόσο χρόνο και με ποιά τιμή. Επιπλέον, υπάρχει συνεχής διαμάχη με τα πλέον απομακρυσμένα αγροκτήματα, αφού παρατηρείται πτώση της πίεσης και άρα αδυναμία κάλυψης της ζήτησης νερού. Συχνά όμως υπάρχουν και διαμάχες ως αποτέλεσμα των απαιτήσεων σε διαφορετικές υπηρεσίες –λειτουργίες πχ. περιβαλλοντική ροή τους θερινούς μήνες, εξυπηρέτηση αναγκών ύδρευσης του Δήμου Σοφάδων, ενεργειακών για τη ΔΕΗ ή ακόμη και την ροή του νερού σε χρήσεις τουριστικές ή αναψυχής.

Η υδάτινη διακυβέρνηση εξετάζει μεταξύ άλλων:

1. Αρχές όπως η δικαιοσύνη και η αποδοτικότητα στους υδάτινους πόρους, η κατανομή και η διανομή υπηρεσιών, η διοίκηση ύδατος, η ανάγκη για ολοκληρωμένες διοικητικές προσεγγίσεις ύδατος καθώς και η ανάγκη να ισορροπηθεί η χρήση ύδατος μεταξύ των κοινωνικοοικονομικών δραστηριοτήτων και των οικοσυστημάτων.
2. Η διατύπωση, η καθιέρωση και η εφαρμογή των πολιτικών ύδατος, της νομοθεσίας και των οργάνων.
3. Διευκρινίζει το ρόλο της κυβέρνησης, της κοινωνίας πολιτών και του ιδιωτικού τομέα σχετικά με την ιδιοκτησία, τη διαχείριση και τη διοίκηση των υδάτινων πόρων και των υπηρεσιών,

παράδειγματος χάριν:

- Διατομεακός διάλογος και συντονισμός
- Επίλυση διαφορών μεταξύ εμπλεκόμενων μερών
- Δικαιώματα και άδειες ύδατος
- Ο ρόλος των διαφόρων κοινωνικών ομάδων στην διαχείριση ύδατος
- Η ποσότητα του ύδατος και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του
- Γραφειοκρατικά εμπόδια και διαφθορά
- Φορολογικά κίνητρα και διαθεσιμότητα πόρων

Η αύξηση των πιέσεων στο υδατικό περιβάλλον καθιστά αναγκαία την εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών διακυβέρνησης, μέσω σχεδιασμού, υλοποίησης και βέλτιστης λειτουργίας υδραυλικών υποδομών και

παρεμβάσεων διαχείρισης τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα και υπό αναθεώρηση πρώτα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των 14 υδατικών διαμερισμάτων της χώρας σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 200/60.

Μια ορθολογική υδάτινη διακυβέρνηση οφείλει επίσης να λαμβάνει υπ όψη της και τη διαχείριση ακραίων φαινομένων και κρίσεων όπως τα προβλήματα λειψυδρίας και πλημμυρών αλλά και πιο μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους, όπως είναι η σε βάθος χρόνου προστασία των νερών και των σχετιζόμενων με αυτά οικοσυστημάτων, η βελτίωση της ποιότητας και της οικολογικής τους κατάστασης και βέβαια η σταδιακή μείωση απορριπτόμενων ρυπαντικών ουσιών και η προοδευτική εξάλειψη τοξικών αποβλήτων. Ευρύτερα αποδεκτή είναι επίσης η διαπίστωση ότι, λόγω ευκολίας, η εκμετάλλευση των υπογείων νερών γίνεται με εντονότερο ρυθμό σε σύγκριση με την εκμετάλλευση των επιφανειακών νερών, καθώς στη δεύτερη περίπτωση είναι αναγκαίες σοβαρές και συχνά μακροχρόνιες επενδύσεις.

Ο βαθμός ανάπτυξης των έργων αξιοποίησης των επιφανειακών νερών στην Ελλάδα είναι σχετικά περιορισμένος και ανέρχεται στο 13% σύμφωνα με την EUROSTAT (news release 189/2010 - 10 December 2010) και υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για αύξηση. Ωστόσο η γενικότερη τάση μείωσης των προς εκμετάλλευση πόρων είτε λόγω κλιματικής αλλαγής ή/και λόγω της εντεινόμενης ρύπανσης των υδάτινων αποθεμάτων σε συνδυασμό με τις υιοθετημένες και από τη χώρα μας αυστηρότερες Ευρωπαϊκές απαιτήσεις ως προς την προστασία των υδρόβιων οικοσυστημάτων, καθιστούν ιδιαίτερα δαπανηρά τα αναπτυξιακά αυτά έργα.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής όσον αφορά το υδρολογικό ισοζύγιο θα έχουν σημαντικό κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ μέσω της αύξησης της έντασης και της συχνότητας ακραίων φαινομένων, ο περιορισμός των οποίων απαιτεί μια ολοκληρωμένη και συνολική διακυβέρνηση που να περιλαμβάνει ολόκληρο το φάσμα των πολιτικών της ΕΕ, πέρα από τη γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική διάσταση του εμπλεκόμενου φορέα ή κλάδου.

Μέχρι σήμερα οι υδάτινοι πόροι δεν έχουν, στο πλαίσιο της συζήτησης για την κλιματική αλλαγή, αναγνωριστεί ως θεμελιώδες στοιχείο των οικοσυστημάτων, η διαφύλαξη και προστασία του οποίου αποτελεί ουσιαστικό προαπαιτούμενο για κάθε δράση καταπολέμησης και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Είναι δε αναγκαίο οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να αναλάβουν υπεύθυνο και ενεργό ρόλο στον καθορισμό και την υλοποίηση των δράσεων άμβλυνσης. Σε αυτό θα συμβάλει καθοριστικά η ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων και δεικτών παρακολούθησης των υδάτινων πόρων περιβαλλοντικού, κοινωνικού, οικονομικού, και πολιτικού χαρακτήρα, ώστε να δοθεί έμφαση σε τομείς όπως:

- η μείωση της σπατάλης νερού στην γεωργία και στην κτηνοτροφία,
- η μείωση των απωλειών των δικτύων ύδρευσης,
- ο περιορισμός της καχυποψίας ως προς τις δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης νερού
- οι σύγχρονοι μέθοδοι κοστολόγησης και τιμολόγησης του νερού.
- Η ιεράρχηση κατασκευής έργων αντιμετώπισης των πλημμυρών, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με τις πλημμύρες. (Εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/EK)

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO)^{11} ως το 2050 ο παγκόσμιος πληθυσμός θα φτάσει τα 9,1 δισεκατομμύρια, εκ των οποίων τα 6,3 θα είναι αστικός

πληθυσμός, ενώ τα εισοδήματα θα είναι κατά πολύ αυξημένα σε σχέση με τα σημερινά. Προκειμένου να τραφεί ο αυξημένος, περισσότερο αστικός και πλουσιότερος πληθυσμός η παραγωγή τροφίμων θα πρέπει να αυξηθεί κατά 70%. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η ετήσια παραγωγή σιτηρών θα πρέπει να αυξηθεί κατά 3 δισεκατομμύρια τόνους από 2,1 δισεκατομμύρια που είναι σήμερα, ενώ η παραγωγή κρέατος θα πρέπει να αυξηθεί πάνω από 200 δις τόνους, ώστε να φτάσει τα 470 δισεκατομμύρια τόνους. Μια τέτοια αύξηση μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν γίνουν οι απαραίτητες επενδύσεις και εφαρμοστούν ευνοϊκές πολιτικές για τις υδραυλικές υποδομές. Από μόνη της η αύξηση της παραγωγής δεν είναι αρκετή για να επιτευχθεί η επιθυμητή παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια.

Αγροτική ανάπτυξη χωρίς νερό δεν υπάρχει. Η σημασία των υδάτινων πόρων στην αγροτική ανάπτυξη φαίνεται από την ακόλουθη ρήση του Μπαν Κι-Μουν, Γενικού Γραμματέα ΟΗΕ: *«Στις επόμενες δεκαετίες, η σίτιση του αυξανόμενου παγκόσμιου πληθυσμού και η εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας για όλους, θα εξαρτηθεί από την αύξηση της παραγωγής τροφίμων. Αυτό, με τη σειρά του, σημαίνει ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η χρήση του πιο πολύτιμου και περιορισμένου φυσικού πόρου - του νερού».*{¹²}

3. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΔΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Ελλάδα διαθέτει σχετικά επαρκείς – με υψηλά ποιοτικά χαρακτηριστικά - ποσότητες υδατικών πόρων αλλά ταυτόχρονα αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα όσον αφορά στην αξιοποίησή τους και τη βέλτιστη διαχείρισή τους.

Οι κυριότεροι λόγοι που προκαλούν προβλήματα στην αξιοποίηση των υδατικών πόρων της χώρας είναι: {¹³}

- Η άνιση κατανομή των υδατικών πόρων στο χώρο. Η δυτική Ελλάδα δέχεται πολύ μεγαλύτερα ύψη βροχών από την ανατολική. Ειδικότερα, 24% της συνολικής έκτασης της χώρας, δέχεται το 36% των συνολικών ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων, ενώ ακόμη μεγαλύτερη είναι η διαφοροποίηση στα ποσοστά της επιφανειακής απορροής.
- Η ανομοιόμορφη κατανομή των υδατικών πόρων στο χρόνο, με μεγάλη συγκέντρωση βροχοπτώσεων κατά τη χειμερινή περίοδο. Στη νότια Ελλάδα το 80-90% των ετήσιων βροχοπτώσεων συγκεντρώνεται σ' αυτή την περίοδο, ενώ το θερινό ύψος της βροχής αυξάνει προς βορρά, και στα βορειότερα τμήματα παίρνει τη μεγαλύτερη τιμή του, δηλαδή 20% του ετήσιου όγκου.
- Η άνιση κατανομή της ζήτησης στο χώρο, αναντίστοιχη με την κατανομή της προσφοράς. Ο άξονας Θεσσαλονίκη – Αθήνα - Πάτρα, που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων, δεν διαθέτει σημαντικούς υδατικούς πόρους.
- Η ανομοιόμορφη κατανομή της ζήτησης στο χρόνο, αναντίστοιχη με την κατανομή της προσφοράς. Ο μεγαλύτερος καταναλωτής του χρησιμοποιούμενου νερού, η γεωργία (84%), το καταναλώνει την ξηρή περίοδο. Την ίδια περίοδο και ειδικότερα τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο, Σεπτέμβριο, πολλαπλασιάζεται λόγω τουρισμού και η κατανάλωση νερού ύδρευσης.
- Ο έντονος οριζόντιος και κατακόρυφος διαμελισμός, καθώς και η δομή και διάταξη των πετρωμάτων, έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πολλών μικρών υδατορεμάτων διαλείπουσας ροής, επιφανειακή απορροή μικρής διάρκειας, αυξημένη κατεΐσδυση και συχνά πλημμυρικά φαινόμενα.
- Η εξάρτηση της βόρειας Ελλάδας από τις επιφανειακές απορροές ποταμών που προέρχονται από γειτονικά κράτη (περίπου 13 hm³/χρόνο). Το 23% του συνολικού υδατικού δυναμικού της χώρας προέρχεται από γειτονικές χώρες καθιστώντας ιδιαίτερα σημαντική την ανάγκη για προώθηση διασυνοριακών δράσεων διαχείρισης υδατικών πόρων.

□ Το μεγάλο ανάπτυγμα ακτών (15.021km) σε συνδυασμό με τη λιθολογική σύσταση των πετρωμάτων, που συντείνει στην υφαλμύρινσή τους.

□ Τα πολλά άνυδρα ή με ελάχιστους υδατικούς πόρους νησιά της χώρας.

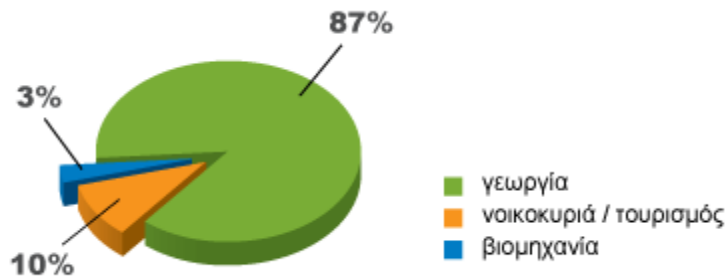
Η ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση νερού στη χώρα μας είναι περίπου 750 κ.μ. (κατά 250 κ.μ. υψηλότερη από το μέσο όρο της ΕΕ), όπως προκύπτει από τις σημερινές τιμές της ετήσιας ζήτησης για όλες τις χρήσεις. Η υψηλή αυτή κατανάλωση οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στα υψηλά ποσοστά της άρδευσης, υψηλότερα από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, γεγονός που οφείλεται πρωτίστως στις υδροκλιματικές συνθήκες της χώρας. Επιπλέον, η διαφορά αυτή δείχνει τάσεις διεύρυνσης, καθώς η τάση εξέλιξης της κατανάλωσης στην Ελλάδα είναι ανοδική και στην ΕΕ καθοδική.

Το νερό ανέκαθεν υπήρξε βασική υποδομή για την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας. Στο σύνολο της Χώρας οι αρδευόμενες γεωργικές εκτάσεις ανέρχονται σε **1.174.875 Ha.** σε σύνολο **3.425.800 Ha.** που είναι η συνολική έκταση της καλλιεργούμενης γεωργικής γης (**34,3%**). Το ποσοστό αυτό διατηρείται σταθερό τα τελευταία χρόνια παρά τις παρεμβάσεις που υλοποιούνται μέσω των διαδοχικών Προγραμματικών Περιόδων, οι οποίες είτε από κανονιστική απαγόρευση είτε από επιλογή δεν στόχευαν στην αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων και την μετατροπή των ξηρικών εκτάσεων σε αρδευόμενες, αλλά σε μείωση των γεωτρήσεων (κλείσιμο παλιών και αντικατάσταση με αρδευτικά δίκτυα), καθώς και εκσυγχρονισμό των πεπαλαιωμένων αρδευτικών δικτύων ή και την αντικατάστασή τους με στάγδην άρδευση. {¹⁴}

Οι κυριότερες υφιστάμενες χρήσεις των υδατικών πόρων κατανέμονται ως εξής:

- ▶ Γεωργία 84 έως 87%,
- ▶ Ύδρευση (Αστική χρήση και Τουρισμός) 10 έως 12%,
- ▶ Βιομηχανία – Ενέργεια και λοιπές χρήσεις 3 έως 4%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΠΗΓΗ: Δρ Κουσουρήs Θ. 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.geo.auth.gr/763/ch8.htm

Η απόδοση της χρήσης ιδιαίτερα στη γεωργία, είναι χαμηλή. Στο 92% των αρδευόμενων εκτάσεων της χώρας η άρδευση γίνεται με συστήματα & τεχνικές υψηλών απωλειών (μεγαλύτερες του 50%) και χωρίς ορθολογική τιμολόγηση (όπου υπάρχουν δίκτυα άρδευσης) με συνέπεια την υπερεκμετάλλευση των υδροφορέων. Η Μέση ετήσια αρδευτική ζήτηση στην Ελλάδα (λαμβάνοντας υπόψη τις απώλειες στα δίκτυα) προσδιορίζεται σε 600 m³/στρέμμα (=600 mm).¹⁵

Τα Υδροληπτικά έργα που εξυπηρετούν τις αρδευόμενες αγροτικές εκτάσεις είναι σε αδρές γραμμές: 6 φράγματα εκτροπής ποταμών, 15 φυσικοί ταμιευτήρες, 150 τεχνητοί ταμιευτήρες και 300.000 γεωτρήσεις (βάθους έως και 500 m.)^{16}

Οι ανάγκες σε ύδρευση - για λόγους συγκέντρωσης πληθυσμού και τουριστικών δραστηριοτήτων - εντοπίζονται στη Αττική, τη Νησιωτική χώρα και αρκετές τουριστικές περιοχές, όπου το υδατικό ισοζύγιο εμφανίζεται έντονα αρνητικό ιδιαίτερα τους θερινούς ξηρούς μήνες με αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλημάτων υφαλμύρινης στους υδροφορείς.¹⁷

4. ΕΥΔΕ ΚΥΥ και οι «ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ»

Η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών (ΕΥΔΕ ΚΥΥ) συστήθηκε με το προεδρικό διάταγμα 109/2014 και είναι διάδοχος της ΕΥΔΕ Οδικών Σηράγγων και Υπογείων Έργων. Η ΕΥΔΕ ΟΣΥΕ ιδρύθηκε το 1984 είχε καταρχήν αρμοδιότητες της μελέτης και κατασκευής Οδικών Σηράγγων και Υπογείων Έργων. Μεταξύ αυτών οι πρώτες οδικές σήραγγες Μετσόβου, Μαλακασίου στο Ν. Ιωαννίνων, Τυμφορηστού στον Ν. Ευρυτανίας, Ραυμομάτι στο Ν. Αρκαδίας, Αγίου Ηλίας στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας, Γκρόπας στο Ν Τρικάλων. Στη συνέχεια κυρίως η ΕΥΔΕ ΟΣΥΕ υλοποίησε μεγάλα υδραυλικά έργα όπως η ύδρευση της Αθήνας από τον ποταμό Εύηνο, προϋπολογισμού 500 δις δραχμών, το φράγμα και τα δίκτυα Σμοκόβου, τα έργα εκτροπής του Αχελώου, φράγμα Αχυρών, Φράγμα Πείρου- Παραπείρου, Φράγμα Γυρτώνης, φράγμα Τριανταφυλλιάς Φλώρινας, εγγειοβελτιωτικά έργα Αμβρακίας / Αμφιλοχίας.

Η ΕΥΔΕ ΚΥΥ έχει ως στόχους την υλοποίηση έργων κατασκευής και συντήρησης υδραυλικών υποδομών εθνικού επιπέδου αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Έδρα της κεντρικής δομής είναι η Αθήνα και έχει επτά αποκεντρωμένα τμήματα κατασκευής έργων στις παρακάτω έδρες: Θεσσαλονίκη, Αλεξανδρούπολη, Καρδίτσα, Πάτρα, Φλώρινα και Κέρκυρα.

Η πιστοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών στην ΕΥΔΕ ΚΥΥ μέσω του συστήματος διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ 1429:2008 και η εφαρμογή μεθόδων αξιολόγησης με μέτρηση απόδοσης – αποτελεσματικότητας – αποδοτικότητας έχει ως αφετηρία την εφαρμογή του Συστήματος «Διοίκηση μέσω Στόχων», με προσδιορισμό και διόρθωση πιθανών δυσλειτουργιών.

Η ΕΥΔΕ ΚΥΥ προτείνει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα με τίτλο «Δρόμοι του νερού» για την υλοποίηση έργων υδραυλικών υποδομών εθνικού επιπέδου ανά Περιφερειακή Ενότητα (Νομό), σύμφωνα με τα εγκεκριμένα και υπό αναθεώρηση πρώτα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των 14 υδατικών διαμερισμάτων της χώρας και με τους κάτωθι έξι στόχους:

1. Η αντιμετώπιση σε βάθος χρόνου του ελλείμματος, που παρουσιάζεται στον εν ανεπάρκεια φυσικό πόρο, που λέγεται νερό και είναι ορατό και ζωτικό σε πολλές περιοχές της χώρας με έμφαση στις Ανατολικές και Νότιες Περιφέρειες.
2. Η αξιοποίηση των διαθέσιμων επιφανειακών υδατικών πόρων για ύδρευση και άρδευση σύμφωνα με τα εγκεκριμένα και υπό αναθεώρηση πρώτα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), με νέα έργα ή με συντήρηση και εκσυγχρονισμό των υαρχόντων, χρησιμοποιώντας συμβατές με το περιβάλλον μεθόδους και τεχνικές όπως φράγματα, λιμνοδεξαμενές, αντιπλημμυρικά, αντιδιαβρωτικά και έργα ορεινής υδρονομίας, δίκτυα στάρδην άρδευσης κλπ.
3. Περιορισμός η και αντικατάσταση της εκμετάλλευσης των υπογείων υδάτων από παράνομες ή και νόμιμες γεωτρήσεις, με επέκταση σύγχρονων αρδευτικών δικτύων, εμπλουτισμό των υπογείων υδάτων.

4. Η βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων με σκοπό εκτός της παραγωγής παραδοσιακών μεσογειακών προϊόντων με μεγάλη προστιθέμενη αξία, να δώσει ώθηση σε καλλιέργειες και προϊόντα της «άλλης γεωργίας» κυρίως μη επιδοτούμενων ήσσονος μέχρι σήμερα σημασίας, που μπορούν να εξελιχθούν σε σημαντικές και δυναμικά να διεκδικήσουν μερίδιο στην εγχώρια και στη διεθνή αγορά.
5. Η συσχέτιση αυτού του φυσικού ζωτικού πόρου (νερό) με τις φυσικές αξίες και ομορφιές της χώρας ώστε να αποτελέσει εκτός από πηγή ζωής για τους ανθρώπους και την γεωργία, μια πρώτης τάξης οικολογική αξία για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των οικολογικών αποθεμάτων.
6. Η ανάπτυξη παράλληλων δραστηριοτήτων οι οποίες θα χρησιμοποιούν ως βασικό φυσικό πόρο το νερό (οικοτουρισμός, ιχθυοκαλλιέργειες, αθλήματα όπως καγιάκ, κανό, ράφτινγκ κλπ).

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επίτευξη οικονομικότερης και αποδοτικότερης για το δημόσιο συμφέρον περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, με σκοπό τον ορθολογικότερο προγραμματισμό, χρηματοδότηση μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Εθνικό και Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος), της συντήρησης και λειτουργίας των δημοσίων υδραυλικών και περιβαλλοντικών έργων εθνικού επιπέδου για την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 και την επόμενη 2021-2027. Ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, θα έχει άμεση ευεργετική επίδραση τόσο στην οικονομική πολιτική της εκάστοτε χώρας, μέσω της μείωσης του δημόσιου χρέους, όσο και στον προϋπολογισμό των πολιτών, μέσω του περιορισμού των άμεσων και έμμεσων φόρων.

Η πρότασή μας είναι η ανάπτυξη ενός προγράμματος ορθολογικής διαχείρισης των διαθέσιμων υδάτων ανά Περιφερειακή Ενότητα (Νομό), σύμφωνα με τα εγκεκριμένα και υπό αναθεώρηση πρώτα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των 14 υδατικών διαμερισμάτων της χώρας με τήρηση των προδιαγραφών της Οδηγίας 200/60, το οποίο δεν υφίσταται σήμερα ως ενιαίο σύνολο. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται με κάθε μέθοδο και τεχνική περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, ώστε θα βοηθά τους υλοποιητές στον τομέα των υδάτινων πόρων στο σχεδιασμό, την ιεράρχηση, τη χρηματοδότηση, τη διοίκηση και τον έλεγχο των έργων το οποίο ονομάσαμε «δρόμοι του νερού».

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΕΡΓΑ ΕΥΔΕ ΚΥΥ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟ	ΑΡΧΙΚΟ	ΠΟΣ	ΥΠΟΓΡΑ	ΕΓΚ/ΝΗ
		ΓΙ-ΣΜΟΣ	ΣΥΜΒΑΤΙΚ	Ο-	-ΦΗ	ΗΜ/ΝΙΑ
		ΔΗΜΟΠΡΑΤ	Ο ΠΟΣΟ ΜΕ	ΣΤΟ	ΣΥΜΒΑ-	ΠΕΡΑΙΩΣΗ
		Η-ΣΗΣ (€)	Φ.Π.Α.	ΕΚΠΤ	ΣΗΣ	Σ
				ΩΣΗΣ		
1	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ					
1.1	Π. Ε. ΑΧΑΪΑΣ					
1.1.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΠΕΙΡΟΥ - ΠΑΡΑΠΕΙΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΚΕ 2200	130.000.000 €	74.609.695,69 €	42,61 %	14/12/2005	30/6/2017

1.1.2	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΩΓΩΝ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΙ ΒΙΠΕ ΠΑΤΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ ΠΕΙΡΟΥ-ΠΑΡΑΠΕΙΡΟΥ, ΚΕ 2250Α	70.000.000 €	40.936.457,58 €	41,52 %	23/10/2006	30/6/2017
1.1.3	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΥΔΡΟ-ΔΟΤΗΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΚΟΠΤΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΕΩΝ... ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ : ΥΔΡΕΥΣΗ ΠΑΤΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΠΕΙΡΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΕΙΡΟ, ΚΕ 2500	6.130.000,00 €	3.879.788,95 €	36,71 %	17/9/2012	31/12/2017
1.1.4	ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΩΝ ΑΣΤΕΡΙΟΥ - ΠΑΤΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ ΠΕΙΡΟ ΚΑΙ ΦΥΤΕΥΣΗ ΠΡΑΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑ-ΚΑΜΨΗΣ Ε.Ο. ΠΑΤΡΑΣ -ΤΡΙΠΟΛΗΣ, ΚΕ 2650	1.205.400 €	800.992,05 €	33,55 %	23/10/2013	31/12/2015
1.2	Π. Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ					
1.2.1	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΔΙ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΑΜΒΡΑΚΙΑΣ – ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ ΓΙΑ ΑΡΔΕΥΣΗ-ΥΔΡΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΑΛΤΟΥ Ν. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ, ΚΕ 1420	40.000.000,00 €	23.587.333,42 €	41,40 %	23/8/2006	28/2/2019
1.2.2	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ ΚΑΙ ΣΗΡΑΓΓΑΣ ΒΑΛΤΟΥ ΓΙΑ ΑΡΔΕΥΣΗ-ΥΔΡΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗ-ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΑΛΤΟΥ Ν. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΚΕ 1440	16.300.000,00 €	11.790.886,71 €	27,81 %	31/8/2012	31/12/2017
1.2.3	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΑΧΥΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟ Ν. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΚΕ 1430	35.000.000,00 €	21.312.814,50 €	39,52 %	3/5/2007	15/11/2016
2.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ					
2.1	Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ					
2.1.1	ΕΡΓΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΡΟΧΘΙΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΕΒ ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΡΟΥΦΡΑΚΤΗ (ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ) ΓΥΡΤΩΝΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ ΠΗΝΕΙΟ Π. Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ	8.300.000,00 €	3.090.404,77 €	63,73 %	24/11/2016	24/11/2018
3	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ					

3.1.	Π.Ε. ΦΛΩΡΙΝΑΣ						
3.1.1	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑΣ ΣΤΟ Ν.ΦΛΩΡΙΝΑΣ, ΚΕ 2450Β	29.000.000,00	21.353.726,99 €	26,51 %	12/4/2013	30/9/2016	
4	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ						
4.1.	Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ						
4.1.1	ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΡΕΜΑΤΟΣ ΕΣΧΑΤΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ 1ο (ΑΠΟ ΠΛΑΤΕΙΑ ΙΛΙΟΥ ΕΩΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΑΓΩΓΟΥ ΕΥΠΥΡΙΔΩΝ).	83.763.333	72.770.430,50 €	13,12 %	25/7/2012	31/10/2017	
4.1.2	ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΡΕΜΑΤΟΣ ΕΣΧΑΤΙΑΣ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟ ΦΛΕΒΑΣ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΣΤΕΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΕΤΗ-ΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ	14.184.000	8.865.456,99 €	38,85 %	22/7/2008	30/10/2014	
4.1.3	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΡΕΜΑΤΟΣ ΕΣΧΑΤΙΑΣ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟ ΦΛΕΒΑΣ» ΚΕ ΑΘΗ 1002	6.000.000€	2.623.343,81 €	57,45 %	14/7/2016	14/7/2018	
4.1.4	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΡΑΝΩΝ ΣΤΟΝ ΚΗΦΙΣΟ ΠΟΤΑΜΟ ... ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΑΡΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ» ΚΕ ΑΘΗ 1001	8.184.000 €	3.031.286,30 €	63,93 %	15/3/2017	15/10/2017	
5	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ						
5.1.	Π.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ						
5.1.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 2ου ΚΛΑΔΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΥ ΑΓΩΓΟΥ (Κ.Α.Α.) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟ ΦΡΕΑΤΙΟ 50Ν ΕΩΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Ε.Ε.Λ.Θ.)	44.000.000 €	24.162.815,16 €	45,08 %	19/6/2013	18/7/2017	
5.1.2	ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ-ΦΑΣΗ Α	8.500.000 €	5.299.132,52 €	37,66 %	12/11/2012	24/7/2017	
6	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						
6.1.	Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ						
6.1.1	ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΠΑΞΩΝ	13.000.000,00 €	8.084.404,33 €	37,96 %	15/9/2015	15/5/2019	

6.1.2	ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΠΑΞΩΝ	ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ	479.104,99 €	313.950,64 €	35,00 %	14/7/2017	14/3/2022
-------	--	---------------------------------	--------------	--------------	------------	-----------	-----------

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΕΥΔΕ ΚΥΥ

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ (€)
1	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	
1.1	Π. Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	
1.1.1	ΦΡΑΓΜΑ ΑΧΥΡΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	
1.1.2	Ύδρευση οικισμών του Δήμου Αμφιλοχίας.	31.500.000 €
1.1.3	Εγχειοβελτιωτικά έργα Α' φάσης περιοχών Βάλτου Ν. Αιτ/νίας.	53.200.000 €
1.1.4	Εγχειοβελτιωτικά έργα παραλίμνιων περιοχών Αμβρακίας - Αμφιλοχίας Ν. Αιτ/νίας.	28.000.000 €
1.1.5	Βελτίωση έργων εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Ι.Π.Μεσολογγίου	8.000.000 €
1.2	Π. Ε. ΑΧΑΪΑΣ	
1.2.1	Ύδρευση Πάτρας από τους ποταμούς Πείρο και Παραπείρο. Β' φάση - επέκταση δικτύων Ν.Δ Αχαΐα.	12.500.000 €
2	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	
2.1.	Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	
2.1.1	Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς από τη συμβολή Αγωγού Ευπυρίδων έως την Λεωφ. Πάρνηθος	114.000.000 €
2.1.2	Κατασκευή δικτύου απορροής ομβρίων στη παραρεμάτια ζώνη του Ρέματος Εσχατιάς τμήμα 1ο (από πλατεία Ιλίου έως συμβολή αγωγού Ευπυρίδων	14.200.000 €
3	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	
3.1	Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	
3.1.1.	Διευθέτηση 11 ρεμάτων Πόλεως Λουτρακίου	28.000.000 €
4	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	
4.1	Συντήρηση και αποκατάσταση (για λόγους προστασίας) της περιοχής των ημιτελών έργων Αχελώου (Φράγμα Συκιάς , Σήραγγα Εκτροπής)	15.000.000 €
4.2	Αντικατάσταση κεντρικών διωργών υπάρχοντος αρδευτικού δικτύου Ταυρωπού Νομού Καρδίτσας.	10.500.000 €
4.3	Αρδευτικά δίκτυα Σμοκόβου.	100.000.000 €

5	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	
5.1.	Π.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	
5.1.1	Κατασκευή Επέκτασης Εγκατάστασης Επεξεργασίας Νερού Θεσσαλονίκης (Ε.Ε.Ν.Θ)- Φάση 2	36.500.000 €
5.1.2	Κατασκευή Δεξαμενής Δ3 Καθαρού Νερού Θεσσαλονίκη	20.000.000 €
5.1.3	Έλεγχος Αξιολόγησης Δομικής Κατάστασης του Αγωγού της Αραβησσού και Αντικατάσταση Τμημάτων του.	6.000.000€
5.1,4	Κατασκευή 2ου Καταθλιπτικού Αγωγού από το Αντλιοστάσιο Σίνδου	5.000.000€
5.1.5	Κατασκευή 4ου Χωνευτή στην Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Θεσσαλονίκης	5.000.000€
5.1.6	Επισκευή δύο δεξαμενών Τελικής Καθίζησης ΔΤΚ 41.023 & ΔΤΚ 41.024 στην ΕΕΛΘ και Τοποθέτηση Μηχανολογικού Εξοπλισμού	2.350.000€
5.1.7	Κατασκευή Μονάδας Αποθείωσης Βιοαερίου	1.000.000€
5.1.8	Ολοκλήρωση έργων Αποχέτευσης Ακαθάρτων χαμηλών περιοχών Δυτικής Θεσσαλονίκης	4.500.000€
6	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	
6.1	Π.Ε. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	
6.1.1	Αρδευτικά δίκτυα πεδιάδος Φλώρινας, Α' Φάση.	44.000.000 €
6.1.2	Κατασκευή Διυλιστηρίου για τις ανάγκες του Δήμου Φλώρινας	15.000.000 €
7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	
7.1	Π.Ε. ΞΑΝΘΗΣ	
7.1.1	Διευθέτηση χειμάρρου Κοσύνθου	12.000.000 €
7.1.2	Διευθέτηση χειμάρρου Κιμμερίων	4.000.000 €
8	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	
8.1.	Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	
8.1.1	Υδρευση νήσου Κερκύρας. Εγκαταστάσεις από-σκληρυνσης νερού και συναφή έργα ταμίευσης, άντλησης και μεταφοράς.	40.544.553 €
8.1.2	Υδρευση νήσου Κερκύρας. Φράγματα, εγκαταστάσεις και συναφή έργα ταμίευσης, άντλησης και μεταφοράς.	232.040.000 €

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

¹ Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, (CEC, 2001)

² Βλ. Εκτός του (1) μεταξύ άλλων και European Commission, “Governance – what is governance?”, [:en] <http://ec.europa.eu>.

³ Βλ. R.A.W. Rhodes, “The New Governance: Governing without Governance”, Political Studies (1996), XLIV, pp 625-667.

⁴ Βλ. Στ. Λαδής, «Δημόσια Διαβούλευση, Συμμετοχικότητα και Διοικητική Μεταρρύθμιση», στο Δ. Ξενάκης επιμ., «Πολιτικές αλλαγής για την Ελλάδα του αύριο», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2009, σελ. 294.

⁵ Βλ. European Commission, “Governance – what is governance?”, [:En] <http://ec.europa.eu>.

⁶ ΝΟΜΟΣ 4042/ΦΕΚ 24/Α/13.2.2012 Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρ

⁷ Η πολιτισμική διάσταση της Αξιοβιώτης Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Δ. Ρόκος, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

⁸ Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (RIO DE JANEIRO) ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, 1992

⁹ <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>

¹⁰ Βλ. Jouni Paavola, «Institutions and environmental governance: A reconceptualization», Ecological Economics, 63 (2007), p.94

¹¹ Οργανισμός Τροφίμων & Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO). How to feed the world in 2050. Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα www.fao.org

¹² Το νερό παράγοντας σταθερότητας, 22 Μαρτίου 2012 - Παγκόσμια Ημέρα Νερού

¹³ Δ. Ο. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ, Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, «Αγροτική Ανάπτυξη και διαχείριση υδάτων στην Ελλάδα», Ε.Μ.Π. ΔΠΜΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Φεβρουάριος 2013, σελ. 87

¹⁴ ΠΑΑ 2007-2013 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ, Μέτρο 125, Νοέμβριος 2007, Δ. Ο. Παπαγιαννίδης

¹⁵ Πηγές: ΥΠΑΝ κ.ά. 2003, Μαλάμος & Ναλμπάντης 2005, Νίκος Μαμάσης, ΥΔΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Διαχείριση υδατικών πόρων, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, Αθήνα 2011

¹⁶ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020, 2015, Μέτρο 4.3.1 Υποδομές εγγείων βελτιώσεων, σελ 475

¹⁷ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013 «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ»

Application of methods environmental and effective governance in the hydraulic public works of national level. The example of Special Service of Public Works of Construction Hydraulic Infrastructures (EYDE KYY), Ministry of Infrastructures and Transports and the program “WATER WAYS IN GREECE”

D. O. PAPAGIANNIDIS

Dipl. Civil Engineer. Director of Special Service of Public Works of Construction Hydraulic Infrastructures (EYDE KYY), Ministry of Infrastructures and Transports.

SUMMARY: The Special Service of Public Works for Construction of Hydraulic Infrastructures / EYDE KYY aims at the implementation of construction and maintenance of hydraulic infrastructures on national level, competence of General Secretariat of Infrastructures / Ministry of Infrastructures and Transports.

EYDE KYY aims in the achievement of better financial and efficient environmental governance for the public interest by rational planning and financing via the Program of Public Investments (National and Co-financed Level) its projects. We analyze the objectives and the scope of projects that are today in phase of actualisation. Also, we report the program of all projects for the actual period 2014-2020 and 2021-2027 with the title “water ways in Greece” as well as the application of methods of environmental governance.